DİL BİLGİSİ: ARAPÇADA ZAMANLAR

القواعد: الأزمان في اللغة العربيّة

Arapçada zaman ifadelerini toplu olarak göreceğimiz bu bölümde ilk olarak daha önceki derslerimizde bahsettiğimiz zamanları kısaca hatırlayacağız.

Birinci kitabımızda da değindiğimiz gibi Arapça fiiller 3. tekil eril mâzî (di'li geçmiş) zaman formlarıyla anılır ve sözlüklerde madde başı olarak bu şekilde bulunurlar. Mâzî çekiminde fiilin sonuna aşağıdaki tabloda kırmızı ile gösterilen ekler gelir. Üçüncü tekil dişil forma ait *dişil te'si* dışında bu eklerin tümü, aynı zamanda fiile bitişik özne zamirleridir.

Geçmiş Zaman (Mâzî)

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ كَتَبُوا Onlar yazdılar	هُما كَتَبَا O ikisi yazdılar	هُوَ كَتَبَ O yazdı	Gâib
هُنَّ كَتَبْنَ Onlar yazdılar	هُما كَتَبَتَا O ikisi yazdılar	هِيَ كَتَبَتْ O yazdı	Gâibe
أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ Sizler yazdınız	أَنْتُما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazdınız	أَنْتَ كَتَبْتَ Sen yazdın	Muhâtab
أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ Sizler yazdınız	أَنْتُما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazdınız	أَنْتِ كَتَبْتِ Sen yazdın	Muhâtaba
نَحْنُ كَتَبْنَا Biz yazdık	نَحْنُ كَتَبْنَا Biz yazdık	أَنا كَتَبْتُ Ben yazdım	Mutekellim

Arapçada muzâri olarak anılan zaman kipi, Türkçede hem geniş hem de şimdiki zaman kipine karşılık gelmektedir. Şimdi muzâri bir fiilin çekimini aşağıdaki örnek üzerinden tekrar hatırlayalım.

Geniş/Şimdiki Zaman

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ يَكْتُبُونَ Onlar yazıyorlar, yazarlar	هُما يَكْتُبَانِ O ikisi yazıyor, yazar	هُوَ يَكْتُبُ O yazıyor, yazar	Gâib
هُنَّ يَكْتُبْنَ Onlar yazıyorlar, yazarlar	هُما تَكْتُبانِ O ikisi yazıyor, yazar	هِيَ تَكْتُبُ O yazıyor, yazar	Gâibe
أَنْتُمْ تَكْتُبُونَ Sizler yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتُما تَكْتُبانِ Siz ikiniz yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتَ تَكْتُبُ Sen yazıyorsun, yazarsın	Muhâtab
أَنْتُنَّ تَكْتُبْنَ Sizler yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتُما تَكْتُبانِ Siz ikiniz yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتِ تَكْتُبِينَ Sen yazıyorsun, yazarsın	Muhâtaba
نَحْنُ نَكْتُبُ Biz yazıyoruz, yazarız		أَنا أَكْتُبُ Ben yazıyorum, yazarım	Mutekellim

Arapça muzâri bir fiilin geniş zaman ile şimdiki zaman anlamlarından hangisini ifade etmesi isteniyorsa cümlede buna uygun bir zaman zarfı kullanıldığını da hatırlayalım. Cümle başında veya fiilden sonra kullanılabildikleri gibi genellikle cümle sonunda kullanılan bu tür zaman zarflarından örneğin (الآن: şimdi), (اليَوْمَ: bugün) ve (حالاً: hemen) şimdiki zamana özgüdür. (عادَةً: genellikle) veya (كُلّ: her) sözcüğünden sonra gelen zaman ifadeleri geniş zamana özgüdür.

Örneğin;

أَذْهَبُ إلى الكُلِّيَّةِ حالاً. (Şimdi fakülteye gidiyorum.)

أَذْهَبُ إلى الكُلِّيَّةِ كُلَّ صَباحٍ. (Her sabah fakülteye giderim.)

Gelecek Zaman

Arapçada gelecek zaman kipi elde etmek için fiilin muzârisinin başına سَ ya da سَوْفَ ekleri getirilir. Bu ön ekler, fiilin son harekesi üzerinde her hangi bir değişiklik yapmaz. Bu ön eklerden esas itibariyle (سَ) eylemin yakın bir gelecekte yapılacağını, dolayısıyla kesinliğini, (سَوْفَ) ise eylemin nispeten uzak bir gelecekte yapılacağını ifade etse de günümüz Arapları bu ön ekleri kullanırken bu inceliği pek gözetmezler; günlük dilde سَوْفَ'yi de rahatlıkla yakın bir geleceği ifade etmek üzere kullanabilirler. Şimdi (سَ) ön ekini kullanmak suretiyle gelecek zaman kipini hatırlayalım:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ سَيَكْتُبونَ Onlar yazacaklar	هُما سَيَكْتُبانِ O ikisi yazacak	هُوَ سَيَكْتُبُ O yazacak	Gâib
هُنَّ سَيَكْتُبْنَ Onlar yazacaklar	هُما سَتَكْتُبانِ O ikisi yazacak	هِيَ سَتَكْتُبُ O yazacak	Gâibe
أَنْتُمْ سَتَكْتُبونَ Sizler yazacaksınız	أَنْتُما سَتَكْتُبانِ Siz ikiniz yazacaksınız	أَنْتَ سَتَكْتُبُ Sen yazacaksın	Muhâtab
أَنْتُنَّ سَتَكْتُبْنَ Sizler yazacaksınız	أَنْتُما سَتَكْتُبانِ Siz ikiniz yazacaksınız	أَنْتِ سَتَكْتُبينَ Sen yazacaksın	Muhâtaba
نَحْنُ سَنَكْتُبُ Biz yazacağız		أَنا سَأَكْتُبُ Ben yazacağım	Mutekellim

Şimdi bu zaman kiplerinin kullanımını örnek bir pasajla hatırlayalım:

عليٌّ معلِّمٌ في مَدْرسةٍ ابْتِدائِيَّة، يَتْعَبُ كثيراً طَوالَ الأُسْبُوع. هِوايتُهُ الوحِيدَة صَيْدُ السَّمَك في نِهَايَةِ الأُسْبوع. عِنْدَما اسْتَيْقَظ مِن النَّوْم في صَباح هذا الأحَد قال لِزَوْجَتِهِ: سَأذْهَبُ إلى صَيْدِ السَّمَك اليَوْمَ، هل تُرِيدِينَ أنْ تَأْتِي معي؟ فقالَتْ له زوجتُهُ: للأَسَف، اليوم لا أَسْتَطِيعُ أن أخرُجَ مِن البَيْت، عندي أَشْغال كَثيرة. و بَعْد الفُطور أَخَذَ علِيٌّ الصِّنّارَةَ وذَهَبَ إلى النَّهْر. جَلَسَ في ظِلِّ شَجَرَةٍ و رَمَى صِنّارَتَهُ و صادَ سَمَكَةً و وَضَعَ السَّمَكَةَ في الدَّلْوِ. بَعْدَ مُدَّةٍ أصْبَحَ عَدَدُ الأسْماكِ سَبْعةً و رَجَعَ إلى بَيْته. أَعَدَّتْ زَوْجَتُهُ طَعاماً لذيذاً و شَهِيًّا من الأسْماك و أكَلا معاً.

Ali bir ilkokulda öğretmendir. Hafta boyu oldukça yoruluyor. Tek hobisi, hafta sonu balık avlamak. Bu Pazar sabahı uykudan uyandığında, eşine "Bugün balık avlamaya gideceğim, benimle gelmek ister misin?" diye sordu. Eşi ona "Maalesef, bugün evden dışarı çıkamam, çok işim var." diye cevap verdi. Kahvaltıdan sonra Ali oltasını aldı ve nehre gitti. Bir ağacın gölgesine oturdu ve oltasını fırlattı. Bir balık yakaladı ve balığı kovaya koydu. Bir süre sonra balıkların sayısı yedi oldu. Evine döndü. Karısı balıklardan lezzetli ve iştah açıcı bir yemek hazırladı, birlikte yediler.

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça geçmiş zaman, geniş ve şimdiki zaman ve gelecek zamana dair çekimlerin tekrar edilebilmesi

Araştır/ Tekrarla 2	İlişkilendir/ Karşılaştır	Anlat/ Paylaş
Arapça fiil çekimlerini tekrarlayınız.	Arapçadaki fiil zamanlarını Türkçedekiyle karşılaştırınız ve birbiriyle ilişkilendirmeye çalışınız.	Basit fiil zamanlarıyla kurduğunuz cümlelerle geçirdiğiniz bir günü anlatmaya çalışınız.